

*Kommunförvaltningen
Ann-Britt Svedberg
telefon: 0304-33 40 00
e-post: kommun@orust.se*

Remissvar från Orust kommun- Nationell plan för transportinfrastrukturen 2022-2033

Vägarna runt om i vår region är på många platser undermåliga, och på Orust är detta inget undantag. Orust kommun ser ett mycket stort behov av renovering och upprustning av flertalet av vägsträckorna i kommunen. Orust kommun ser också att näringslivet drabbas på grund av detta, vilket vi ser allvarligt på då de står för en betydande del av kommunens arbetstillfällen och inkomster.

Södra Bohusbanan, utbyggnad till dubbelspår

Resurser till underhåll av järnväg planeras på fyra särskilt utpekade stråk – Västra stambanan, Södra stambanan, norra godsflödet (Hallsberg–Luleå) och Malmbanan (Luleå–Riksgränsen), samt ytterligare tio prioriterade stråk. Planförslaget innehåller också nya investeringar som industrisatsningarna i Norrbottens och Västerbottens län samt åtgärder för ökad hastighet på Ostkustbanan och Västkustbanan.

Över 80 % av namngivna investeringar är järnväg och ca hälften är de tre första etapperna av nya stambanor för höghastighetståg. De tre objekten där planläggning pågår är, Järna–Linköping (Ostlänken), Göteborg–Borås och Hässleholm–Lund. Gällande plan innehåller ett stort antal andra järnvägs-investeringar för ökad kapacitet längs de viktigaste stråken, Varbergs-tunneln, Ängelholm–Maria, Hallsberg–Degerön, Tomtebodavägen–Kallhäll och Värnamo–Jönköping/Nässjö.

För att uppnå miljö- och klimatmålen, samt öka attraktiviteten för resande med tåg finns ett stort behov av åtgärder för att höja standarden på järnväg. Orust kommun är positiv till de åtgärder som föreslås, men saknar i förslaget åtgärder på Bohusbanan. För att genomföra Västtågutredningen samt Målbild Tåg 2035, är det viktigt att Bohusbanan som har betydande kapacitetsbrister rustas upp. Trafikverket har genom åren gjort vissa åtgärder, men betydande brister kvarstår och otillräckligt antal mötesmöjligheter är ett hinder för att uppnå 30-minuterstrafik.

Södra Bohusbanan ingår i stråk/noder kopplat till Storgöteborg. Tåget spelar en viktig roll för Västra Götalandsregionens konkurrenskraft och tillväxt och har därför stor betydelse för regionens utveckling. Starka stråk med snabba och täta förbindelser knyter regionens delar närmare varandra och närmare regionens kärna Göteborg. Tre stråk har redan pendeltågtrafik och för det fjärde finns beslut om investeringar. Det femte och sista stråket utgörs av Bohusbanan, som fortfarande väntar på åtgärder som stärker resmöjligheterna med

Orust kommun

POSTADRESS
473 80 Henån

BESÖKSADRESS
Centrumhuset
Åvägen 2-6

TELEFON
0304-33 40 00

E-POST
kommun@orust.se
HEMSIDA
www.orust.se

BANKGIRO
645-8368
ORG. NR
212000-1314

tåg. Bohusstråket tillhör ett av fem tunga stråk och behöver ha samma utvecklingsförutsättningar som övriga stråk. Orust kommun föreslår därför att anslag tilldelas för nödvändiga utredningsåtgärder för utbyggnad av Södra Bohusbanan till dubbelspår.

ERTMS, ökade anslag för att öka takten i utbyggnaden

Trafikverket anger i planförslaget att fortsatt införandet av det nya digitala signalsystemet ERTMS är en förutsättning och plattform för järnvägens modernisering. ERTMS är också en förutsättning bland annat för nya stambanor för höghastighetståg och anpassningarna på Ostkustbanan och Västkustbanan, för att där kunna köra tåg i 250 km/tim. Trafikverket föreslår, med hänvisning till att anslaget för utvecklingsåtgärder inte räcker till alla kostnadsanspråk, en något långsammare utbyggnadstakt av ERTMS. Med den föreslagna utbyggnadstakten kommer ERTMS att vara fullt utbyggt mellan 2040 och 2045.

Orust kommun anser att det är helt förkastligt, att föreslå en långsammare utbyggnad av ERTMS. Tvärtom borde Trafikverket istället få anslag att öka utbyggnadstakten. Det hade varit intressant att titta på storleken på kvalitetsbristkostnader i förhållande till behovet av resurser för utbyggnadstakt av ERTMS. Systemet har på många håll passerat sin tekniska livslängd med kostsamma störningar och förseningar som följd, samt negativa reaktioner från resenärer och godstransportörer.

Gång- och cykelvägar, ökat stöd till kommunerna

Planförslaget innehåller en särskild pott till cykelåtgärder längs statliga vägar. Trafikverket kommer att fokusera på åtgärder som skapar goda förutsättningar för barns resor till och från skola, pendling till arbete/studier och andra viktiga mål-punkter som närservice och fritidsaktiviteter. En del av potten föreslås gå till samfinansiering av länsplanernas cykelåtgärder. Trafikverket föreslår också att länsplaneupprättarna med minst motsvarande summa som de får i samfinansiering, ska planera och genomföra åtgärder på det regionala vägnätet.

Orust kommun är positiv till förslaget, men har synpunkter på kommunens möjligheter, i förhållande till statliga pottar för gång- och cykelåtgärder. Orust kommun har nyligen genomfört ett tidigt samråd i samband med framtagande av en ny Översiktsplan. Hos medborgarna och framför allt barn och unga står gång- och cykelvägar högt på dagordningen. Orust kommun samarbetar med besöksnäringen inom Södra Bohusläns Turism, och det är mycket tydligt att vi ser en ökad trend att även våra besökare efterfrågar framförallt cykelvägar. Orust kommun ökar sin befolkning till det tredubbla sommartid och trafiken på våra små vägar är intensiv och i många delar inte säker för cyklister. Orust kommun har nyligen yttrat sig över förslag på "Regional infrastrukturplan", där vi påpekat följande:

Kommunerna ska även i fortsättningen anmäla behov av åtgärder för gång- och cykel i det regionalt statliga vägnätet, med en kommunal medfinansiering på 50 %. Kravet på 50 % medfinansiering, tillsammans med kostnadsökningar per meter cykelväg innebär att få cykelvägar byggas. För medfinansiering behöver kostnaderna sättas så att eventuella

kostnadsökningar inte ger ökade kommunala kostnader utan bärs av Västra Götalandsregionen (VGR) eller Trafikverket. För att minska kostnaderna uppmanar Trafikverket kommunerna att i egen regi bygga cykelvägar som ligger en bit ifrån de statliga/regionala vägarna. Om kommunerna tar ett större ansvar för det regionala cykelnätet är det rimligt att den regionala planen stöttar sådana åtgärder och att mer medel läggs på kommunalt stöd i stället för statligt. Synpunkten på att nuvarande genomförandeprocess borde förändras för att få en snabbare utbyggnad av gång- och cykelvägar är samstämmig inom Fyrbodalsområdet.

Orust kommun anser också att "Förordning (2015:579) om stöd för att främja hållbara stadsmiljöer", behöver revideras, då den idag exkluderar kommuner med enskilt huvudmannaskap. Orust kommun har en förvaltningslösning med enskilt huvudmannaskap, en lösning vi delar med en del andra kommuner i Sverige. Förordningen utgör grunden för statsmiljöavtalen, vilket gör det omöjligt för oss att söka bidrag och försvårar därmed utbyggnad av gång- och cykelväg i kommunen, då kommunen tvingas bära hela kostnaden. Det sätter Orust kommun i en tuff och orättvis situation jämfört med andra kommuner, då vi behöver planera och investera i cykelvägar på samma sätt som andra. Nästan alla kostnader för cykelvägarna som kommunen står för ligger i planering, projektering och investering, driftkostnaden är i sammanhanget marginell. I driftkostnaderna bidrar kommunen också mycket genom att vi har stora andelar i gemensamhetsanläggningarna i våra tätorter.

Mot denna bakgrund anser Orust kommun att även kommuner med enskilt huvudmannaskap ska få ta del av statsmiljöavtalen, varvid förordningen behöver ändras för att det ska bli möjligt.

Ekonomistyrning

Orust kommun är positivt till Trafikverkets arbete med förbättrad ekonomisk styrning. Utvecklingen med stora förseningar och fördyringar är dock oroande då resultatet blir att nya anslag i princip redan är in-tecknade i tidigare projekt. Det hade varit värdefullt att mer visuellt presentera projekt med beräknad hög samhälls-ekonomisk nytta. Det hade också varit intressant att titta på beräkning av Trafikverkets kvalitetsbristkostnader, vid en jämförelse av projekt med beräknad stor samhällsekonomisk nytta, för att få en tydligare kostnadsbild och bättre jämförelse i de prioriteringar som föreslås. De ekonomiska sambanden är så komplexa att det även borde vara ett område för forskning och innovation.

ORUST KOMMUN
Kommunförvaltningen